

Reactie op consultatievragen herijking beroepsprofiel

Van : NBA Faculty Audit & Assurance
Datum : 7 maart 2025
Betreft : Reactie op consultatievragen beroepsprofiel

Hoofdstuk 3

1. Herkent u het DNA (de belangrijkste competenties van de accountant)?

Ja. De weergegeven elementen zijn passend voor het uitoefenen van het accountantsberoep en zijn voldoende "ruim" om de meest voorkomende situaties waarmee een accountant in de uitoefening van diens beroep een plek te geven.

Voor wat betreft de formulering, in oa artikel 5 lijkt het voor hand te liggen om bewoordingen als "stellen het algemeen belang voorop" in lijn te brengen met hetgeen in de VGBA is verwoord " handelt in het algemeen belang".

Daarnaast lijken er nu twee vormen van professioneel kritische houding te ontstaan: één voor assurancewerkzaamheden en één voor andere werkzaamheden. Dit is onwenselijk en verwarrend. De verwoording rondom onderzoekende geest passen bij een professioneel kritische instelling waarmee die bepaling als apart aspect niet nodig lijkt te zijn.

Bij het ethisch handelen worden nu meer beschrijvend de eigenschappen genoemd die hierbij horen maar die zijn al lang verwoord in de fundamentele beginselen in de VGBA. Voor de duidelijkheid zou het goed zijn hierop aan te sluiten.

2. Zijn de omschreven werkvelden voldoende herken- en herleidbaar

Ja maar wel met dien verstande dat het maar de vraag is hoe relevant het is om ook werkvelden buiten het uitoefenen van het openbare beroep een plek te geven in het beroepsprofiel. De opleiding is gericht op het verkrijgen van bekwaamheden en vaardigheden voor het openbaar beroep en blijkbaar zijn deze bekwaamheden en vaardigheden ook relevant en interessant voor het vervullen van een functie in een andere omgeving. Dat maakt nog niet dat deze andere omgeving daarmee onderdeel zou moeten zijn van een beroepsprofiel.

Hoofdstuk 4

Heeft u opmerkingen of suggesties bij dit hoofdstuk over de opleiding tot accountant?

Het benoemen van specifieke aspecten (ESG, AI) maar ook regelgeving die "in het bijzonder" als belangrijk wordt aangemerkt zou er toe kunnen leiden dat accountants en ook opleidingen zich vooral daarop richten en wellicht nieuwe aspecten uit het oog verliezen dan wel als "minder belangrijk" beschouwen terwijl het de vraag is of dat altijd terecht is. Voorbeelden noemen brengt altijd een zeker risico met zich mee.

Verder mag van opleidingen (en CEA) dus ook een hoge mate van flexibiliteit verwacht worden om waar nodig aan te passen aan de dynamische omgeving en daaruit voortkomende veranderingen. Dit komt nu niet voldoende naar voren en is ook geen onderdeel van het beroepsprofiel maar behoeft in het vervolg wel aandacht.

Het duidelijker formuleren van de verschillen tussen de oriëntatie Assurance en de oriëntatie Accountancy MKB is een verbetering ten opzichte van het huidige beroepsprofiel. Hiermee wordt ook het onderscheid tussen de meer wetenschappelijk georiënteerde assurance variant en de meer praktisch georiënteerde opleiding in het HBO duidelijker.

Gegeven het karakter en diversiteit van bijzondere controle-opdrachten maar ook andere assurance opdrachten, buiten de wettelijke controle, vraagt dit wel voldoende aandacht in de opleiding. Niet alleen vaktechnische vereisten maar zeker ook ethische aspecten die gezien de rol van de accountant in het MKB als vertrouwenspersoon zou kunnen leiden tot bedreigingen van de onafhankelijkheid en/of objectiviteit.

Verder wordt onder andere als voorwaarde gesteld dat sprake moet zijn van een beperkte complexiteit als accountants in het domein Accountancy MKB assurance-opdrachten uitvoeren. Dit is behoorlijk subjectief en dient nadere duiding te krijgen. Vooral omdat bijzondere controle opdrachten maar zeker ook overige assurance opdrachten in de basis behoorlijk complex kunnen zijn en de nodige kennis en ervaring vereisen.

Een verdere integratie van het praktijkdeel van de opleiding en het theoretische deel van de opleiding ten opzichte van de huidige situatie is wenselijk. Nu al wordt daar door verschillende opleidingsinstanties invulling aan gegeven maar dit zou wat ons betreft het uitgangspunt moeten zijn en niet zozeer de uitzondering. De wijze waarop hier op dit moment in het HBO invulling aan wordt gegeven zou daarbij als voorbeeld kunnen dienen.

Hoofdstuk 5

1. Vindt u dat alle accountants certificeringsbevoegd voor de wettelijke controle moeten worden opgeleid? Wat zijn daarbij uw overwegingen?

Nee. Gegeven het verschillende karakter van de opleidingen voor RA respectievelijk AA is het op z'n minst niet logisch dat dit leidt tot vrijwel dezelfde bevoegdheden. Als de bevoegdheden vergelijkbaar zijn moet de opleiding ook hetzelfde zijn. Als gekozen wordt voor verschillende opleidingen (in dit geval wetenschappelijk vs hoger beroepsonderwijs) moet dit tot uitdrukking komen in de bevoegdheden. Daarnaast vraagt de ene rol andere competenties dan de andere rol.

2. Bent u het er mee eens dat er de mogelijkheid is te kiezen voor de opleiding Accountancy, die opleidt tot accountant zonder certificerende bevoegdheid voor de wettelijke controle met een facultatieve aanvullende opleiding Assurance? Wat zijn daarbij uw overwegingen?

Ja, als die aanvullende opleiding opleidt tot hetzelfde niveau en met dezelfde diepgang als voor de “reguliere” assurance variant.

3. Vindt u dat de AA zonder certificeringsbevoegdheid voor de juiste positionering een zwaarder profiel moet hebben op het gebied van audit & assurance? Ziet u dat als onderdeel van de Accountancy MKB opleiding, als onderdeel van een vervolgstudie Assurance of van beide?

Beide opties zijn mogelijk. Zie ook de opmerkingen hiervoor tav de opleiding. Als er nadrukkelijk behoefte is aan assurance bevoegdheid in de MKB variant dan moet dat voldoende verankerd zijn in de opleiding. Als het doel is de opleidingsmogelijkheden (maar daarmee ook de bevoegdheden) zo flexibel mogelijk in te richten zou voor de variant van een vervolgstudie kunnen worden gekozen. Daarmee ontstaan dan een aantal varianten: AA, AA met assurance bevoegdheid en vervolgstudie naar assurance bevoegdheid voor de wettelijke controle resulterend in RA-titel.

4. Vindt u het noodzakelijk dat de AA die de oriëntatie Accountancy MKB heeft gevolgd en aansluitend RA wil worden een wetenschappelijke master moet volgen of zou in uw optiek een HBO-Master ook toepasbaar zijn? Wat zijn daarvoor uw overwegingen? Levert een wetenschappelijke master en HBO-master daarbij in uw optiek differentiatie in bevoegdheden en dus in de opleiding op en zo ja, welke? Als u een opleider bent, zou u dan overwegen een HBO-master Assurance aan te bieden?

Los van mogelijkheden en toepasbaarheid: het is praktisch niet wenselijk om eenzelfde bevoegdheid voort te laten vloeien uit een ander opleidingsniveau dus is een wetenschappelijke master vereist voor de RA-titel.

5. Zijn voor de opleiding Accountancy MKB ten behoeve van de problematieken waarmee het MKB te maken heeft en waarvoor de accountantskantoren dus een adviesoplossing moeten zien te vinden, voor de opleiding Accountancy MKB kennis en vaardigheden op masterniveau vereist of volstaat een opleiding op post HBO-niveau? Is het dan raadzaam de post HBO-opleiding om te bouwen tot een MSc opleiding of verdient het de voorkeur om naast een op overige assurance-opdrachten gerichte post HBO-opleiding een MSc aan te bieden waarin de vereiste kwalificaties zijn opgenomen?

Voor zover te overzien zou een MSc opleiding kunnen volstaan maar alleen als dit voldoende aansluit bij de wensen en behoeften in het MKB domein. Voor de assurance-opdrachten zou dan, ook in lijn met hetgeen onder vraag 3 is verwoord, een post-HBO kunnen worden aangeboden.

6. Accountants met het Accountancy MKB profiel worden opgeleid met een focus op samenstellen, fiscaliteit en advisering. RAs worden opgeleid met een audit & assurance profiel. Vindt u dat RAs aanvullende kwalificaties moeten behalen om in het marktsegment MKB werkzaam te zijn? Zo ja, op welke wijze?

Dat is wel te overwegen. Maar dan moeten die ontbrekende kwalificaties duidelijk worden gedefinieerd op basis van de beide opleidingsprofielen en moet ook heel duidelijk zijn wat dan onder “marktsegment MKB” wordt verstaan. Dat laatste is nu veel te diffuus.

7. Heeft u andere suggesties over de positionering van de AA in het MKB?

Nee

Hoofdstuk 6

Vindt u dat de continue professionele ontwikkeling in voldoende mate is verwerkt in het Beroepsprofiel?

Dat mag wel wat scherper. Accountants die zijn ingeschreven in het accountantsregister moeten voortdurend blijven voldoen aan de eisen uit het beroepsprofiel. Dat legt een nadrukkelijke verplichting op om periodiek opleidingen te volgen op voor de beroepsuitoefening relevante aandachtsgebieden, in lijn met de uitgangspunten in het beroepsprofiel. Daar ligt ook een nadrukkelijke verplichting bij de NBA om dit te benoemen en te faciliteren. Het huidige PE model biedt daarvoor onvoldoende handvatten dan wel wordt onvoldoende dwingend toegepast. Hierdoor zijn de afgelopen jaren hiaten in de kennis van accountants ontstaan op verschillende gebieden wat onwenselijk is.

Hoofdstuk 7

1. Kunt u zich vinden in een accountantsregister dat onderscheid maakt tussen opleidingstitel en beroepstitel naar analogie van het medische beroep?

Ja. Is duidelijker naar de markt en biedt de mogelijkheid om beter te differentiëren in bijvoorbeeld vereisten aan permanente educatie.

2. Kunt u zich vinden in gehanteerde terminologie RA resp. AA als opleidingstitel of heeft een ander voorkeursalternatief?

Ja.

3. Wat is voor u een redelijke termijn voor het vervallen van de specialisaties: 5 jaar zoals in het medisch beroep, of een andere termijn?

Op zich lijkt 5 jaar aanvaardbaar maar dit zou ook nog per specialisatie kunnen verschillen, bijvoorbeeld afhankelijk van de snelheid waarin de betreffende specialisatie zich ontwikkelt in de tijd.

4. Welke specialisaties ziet u voor zich voor de AA?

Gezien het karakter van een AA als vertrouwenspersoon voor MKB onderneming lijkt een specialisatie daar haaks op te staan. Een brede opleiding waarin zowel economische, juridische als fiscale aspecten een plek hebben naast uiteraard de vaardigheden om deze toe te passen en uit te dragen is daarbij essentieel.

5. Bent u van mening dat een RA altijd eerst de financial audit-specialisatie moet hebben behaald voordat een andere specialisatie wordt behaald (huidige situatie) of dat je ook RA kunt worden vanuit een andere specialisatie zonder financial auditor te zijn?

Ja. Al was het maar omdat anders de basis-specialisatie wel erg onduidelijk wordt. Daarnaast is de financial-audit nog steeds een belangrijk fundament onder het accountantsberoep. Als in die basis voldoende aandacht is voor analytisch vermogen en conceptuele modellen biedt dat ook voldoende handvatten voor hierop volgende specialisaties.

6. Kunt u zich vinden in de randvoorwaarden voor het definiëren van aanvullende specialisaties?

Ja maar enige terughoudendheid bij allerlei specialisaties is wel gewenst en kan voor een deel ook aan de markt worden gelaten zonder dit direct in een register tot uitdrukking te laten komen. Als het gaat om specialisatie ten aanzien van een domein waarin ook nadrukkelijk zekerheid wordt gegeven ligt dat wellicht voor de hand; het voorbeeld van de forensic auditor suggereert weliswaar audit-expertise maar zal in die rol niet snel tot assurance opdrachten leiden.

7. Kunt u maximaal 5 mogelijke specialisaties noemen die u het meest wenselijk acht en kunt u aangeven hoe u tot uw keuze bent gekomen?

Voor nu geen voorkeur.

8. Als er sprake is van een specialisatie, welke instantie zou dan naar uw mening verantwoordelijk zijn voor de toelatingsvereisten en het houden van toezicht op naleving? NBA, CEA, overheid, andere instanties?

Als de basis is dat dit een accountant is met een specialisatie dan ligt het voor de hand dat dit bij de NBA ligt.